Lieta Nr. C73439921
Lietas arhīva Nr. C-0765-22/32
ECLI:LV:ZRT:2022:0419.C73439921.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jēkabpilī, 2022.gada 19.aprīlī

Zemgales rajona tiesa: tiesnesis V.Muižnieks, ar sekretāri M.Vārnu,
piedaloties prasītāja pārstāvim /pers. A/,
atbildētājam /pers. B/,
atbildētājai /pers. C/,
juridiskās palīdzības sniedzējai zv.advokātei Dz.Zoldnerei,
izskatīja atklātā tiesas sēdē, civillietu /Nosaukums A/**,** prasībā pret /pers. C/, /pers. B/ un /pers. D/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

/datums//Nosaukums A/ **(**turpmāk tekstā – prasītājs) cēla tiesā prasību pret /pers. C/, /pers. B/ un /pers. D/ (turpmāk tekstā – atbildētāji) par parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka /datums//pers. B/ noslēdza Aizdevuma līgumu Nr/numurs/ un /datums/, kā ari /datums/, /datums/un /datums/tam tika parakstīti grozījumi, turpmāk kopā - Aizdevuma līgums**.** Saskaņā ar Aizdevuma līgumu Banka izsniedza atbildētājam terminētu aizdevumu: /datums/26 000 *euro;* /datums/4 397,36 *euro*; /datums/393,88 *euro;* /datums/465,08 *euro*; /datums/1 260,09 *euro.*

Atbildētājam aizdevuma summas atmaksa bankai pilnā apmērā bija jāveic līdz Aizdevuma līguma I daļas 1.5.punktā noteiktajam aizdevuma summas atmaksas pēdējam datumam, t.i., /datums/, veicot ikmēneša maksājumus grafikā noteiktajā termiņā un apmērā.

Lai nodrošinātu Aizdevuma līguma saistību izpildi, /datums/Banka un atbildētājs noslēdza Hipotēkas līgumu un /datums/, /datums/, kā arī /datums/tam tika parakstīti grozījumi, turpmāk kopā — Hipotēkas līgums. Atbilstoši Hipotēkas līguma noteikumiem atbildētājs par labu Bankai ieķīlāja nekustamo īpašumu, kas atrodas /adrese/. Jēkabpils pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā par labu Bankai tika nostiprināta Nekustamā īpašuma hipotēka.

Turklāt /datums/banka un /pers. C/ noslēdza Galvojuma līgumu un /datums/, /datums/, kā arī /datums/tam tika parakstīti grozījumi, turpmāk kopā — Galvojuma līgums. Saskaņā ar Galvojuma līguma 1.punktu galvinieks uzņēmās pienākumu atbildēt Bankai par visam saistībām, kas izriet no Aizdevuma līguma, tajā skaitā, arī no Aizdevuma līguma grozījumiem. Bez tam, atbilstoši Galvojuma līguma 2.punktam galvinieks ar Galvojuma līgumu uzņēmās saistību kā pats parādnieks.

Bez tam, /datums/banka un /pers. D/ (pirms uzvārda maiņas -/uzvārds/), turpmāk — Galvinieks 2, noslēdza Galvojuma līgumu un /datums/tam tika parakstīti grozījumi, turpmāk kopā — Galvojuma līgums 2. Saskaņā ar Galvojuma līguma 1.punktu Galvinieks 2 uzņēmās pienākumu atbildēt bankai par visām saistībām, kas izriet no Aizdevuma līguma, tajā skaitā, arī no Aizdevuma līguma grozījumiem. Bez tam, atbilstoši Galvojuma līguma 2.punktam galvinieks 2 ar Galvojuma līgumu uzņēmās saistību kā pats parādnieks.

Atbildētājs Aizdevuma līgumā noteiktos maksājumus pienācīgā kārtā un apmērā neveica, pieļaujot būtisku Aizdevuma līguma pārkāpumu. Ievērojot minēto, Banka, pamatojoties uz Aizdevuma līguma noteikumiem, nosūtīja atbildētājam, galviniekiem /datums/p*rasību par Aizdevuma līguma saistību tūlītēju izpildi pirms termiņa.*

/datums/starp Banku kā cedentu un /Nosaukums B/kā cesionāru tika noslēgts Aizdevuma cesijas līgums saskaņā ar kuru Banka savas no Aizdevuma līguma izrietošās prasījuma tiesības ar visām pie tām piederīgajām un uz Cesijas līguma noslēgšanas dienu pastāvošajām blakus tiesībām, tostarp, ķīlas tiesībām un galvojumiem, un blakus prasījumiem cedēja (nodeva) /Nosaukums B/. Banka Atbildētājam, Galviniekam un Galviniekam 2 nosūtīja /datums/vēstuli ar kuru paziņoja par noslēgto Cesijas līgumu un to, ka Banka savas prasījuma tiesības, kas izriet no Aizdevuma līguma un kuras ir nodrošinātas ar tiem piederīgajiem blakus prasījumiem un blakus tiesībām, ir nodevusi /Nosaukums B/. Turklāt arī /Nosaukums B/nosūtīja Atbildētājam un Galviniekam 2 /datums/paziņojumus par cesiju un atgādinājumus par saistību izpildi, bet Galviniekam /datums/paziņojumu par cesiju un atgādinājumu par saistību izpildi.

Savukārt /datums//Nosaukums B/ savas uz Cesijas līguma pamata iegūtās prasījuma tiesības atbilstoši Komerclikuma 197.panta ceturtajai daļai, 201.pantam un 153.pantam mantiska ieguldījuma veidā ir ieguldījusi /Nosaukums A/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, (pirms firmas maiņas- SIA „/Nosaukums C/"), turpmāk - **Prasītājs,** pamatkapitālā. Lai informētu Atbildētāju, Galvinieku un Galvinieku 2 par šo faktu, viņiem tika nosūtīti /datums/atkārtoti paziņojumi par cesiju un atgādinājumi par saistību izpildi. Turklāt Prasītājs, lai atgādinātu Atbildētājam, Galviniekam un Galviniekam 2 par pienākumu izpildīt ar Aizdevuma līgumu, Hipotēkas līgumu, Galvojuma līgumu un Galvojuma līgumu 2 uzņemto saistību izpildi, nosūtījis arī /datums/, atkārtotus paziņojumus par cesiju un atgādinājumus par saistību izpildi un /datums/atkārtotus paziņojumus par cesiju un atgādinājumus par saistību izpildi. Prasītājs Atbildētājam ir nosūtījis an /datums/atgādinājumus par saistību esamību un to izpildes pienākumu. Bez tam, Prasītājs ir nosūtījis Atbildētājam, Galviniekam un Galvinieka 2 arī /datums/atgādinājumus par saistību esamību un to izpildes pienākumu.

Atbildētājs, Galvinieks un Galvinieks 2 līdz Šī prasības pieteikuma sagatavošanas dienai no Aizdevuma līguma izrietošās saistības labprātīgi nav izpildījuši un parādu nav samaksājuši, tādēļ Prasītājs ceļ tiesā prasību par parāda piedziņu no atbildētājiem.

Prasītāja lūdz tiesu:

- piedzīt no /pers. B/, bet piedziņas daļējas vai pilnīgas neiespējamības gadījumā piedzīt solidāri no /pers. C/ un /pers. D/ par labu/Nosaukums A/, kopējo parādu 45 238,09 *euro.*
- atzīt prasītāja tiesības realizēt hipotēku (ķīlas tiesības), vēršot piedziņu uz nekustamo īpašumu, kas atrodas /adrese/, kadastra Nr./numurs A/;

Prasība pamatota uz Civillikuma 1278., 1286., 1290., 1302., 1304., 1319., 1326., 1367., 1373., 1401., 1402., 1403., 1404., 1511.,

1587., 1589.pantu, 1652.panta 3.punktu, 1692., 1696., 1698., 1699., 1701., 1702., 1753., 1756., 1757.pantu, 1759.panta l.punktu, 1793., 1798., 1800., 1801., 1804., 1934., 1943.pantu, 1946.panta pirmo daļu, Komerclikuma 153.pantu, 197.panta ceturto daļu, 201.pantu, Civilprocesa likuma 1., 23., 24.pantu, 26.panta pirmo daļu, 34.panta pirmās daļas 1.punkta d) apakšpunktu, 41., 128., 129., 130., 195.pantu.

/datums/no /pers. C/ saņemts paskaidrojums, kurā norādīts, ka prasību neatzīst (lietas 135.-136.lapa).

/datums/no /pers. D/ saņemts paskaidrojums, kurā norādīts, ka prasību atzīst daļēji (lietas 141.-142.lapa).

/datums/no /pers. B/ saņemts paskaidrojums, kurā norādīts, ka prasība ir nepamatota un noraidāma. Aizdevuma atmaksas termiņš ir līdz /datums/, un ir pāragri likt atmaksāt visu summu uzreiz, termiņš tās nomaksai ir vēl vairāk kā desmit gadi (lietas 146.lapa).

/datums/ tiesā no prasītāja saņemts prasības pieteikuma precizējums, kuros norādīts, ka prasītājs saskaņā ar Civilprocesa likuma 74.panta trešās daļas 3.punktu palielina prasības summu daļā par likumisko procentu piedziņu.

/datums/tiesā no /pers. D/ saņemts iesniegums kurā norādīts, ka ir iepazinusies ar prasības pieteikuma precizējumiem. Lūdz izvērtēt vai prasītājs ir ievērojis likumā noteikto noilguma termiņu.

/datums/ tiesā no prasītāja saņemts prasības pieteikuma precizējums, kuros norādīts, ka prasītājs saskaņā ar Civilprocesa likuma 74.panta trešās daļas 3.punktu palielina prasības summu daļā par likumisko procentu piedziņu. Likumisko procentu parāds palielinātajā daļā aprēķināts par laiku no /datums/, (datums, kad tiesā celta prasība) līdz /datums/(datums, kad lietā nozīmēta pirmā tiesas sēde).

Ņemot vērā, ka /datums/ tiesas sēdē tika uzsākta lietas izskatīšana pēc būtības un ka pēc tiesas sēdes ir veikti maksājumi parāda segšanai, likumisko procentu aprēķins tiek saglabāts līdz /datums/, bet prasība tiek uzturēta pamatojoties šajā prasības pieteikuma precizējumā norādītajām summām.

Prasītājs lūdz: piedzīt no /pers. B/, bet piedziņas daļējas vai pilnīgas neiespējamības gadījumā piedzīt solidāri no /pers. C/ un /pers. D/ par labu/Nosaukums A/ kopējo parādu 41869,44 *euro*, ko veido neatmaksāta aizdevuma summa 31801,56 *euro*; līgumiskie procenti pat aizdevuma summas lietošanu 2339,07 *euro*, kas aprēķināti pat laiku no /datums/— /datums/; līgumiskie nokavējuma procenti 693,59 *euro*, kas aprēķināti saskaņā ar Aizdevuma līguma II daļas 7.4.punktu, par laika periodu no /datums/— /datums/; likumiskie procenti 5859,74 *euro* kas aprēķināti no /datums/— /datums/; līgumsods 1 175.48 *euro*, kas aprēķināts saskaņā ar Aizdevuma līguma II daļas 10.1.punktu par laika periodu no /datums/— /datums/(lietas 206.lapa).

Prasītāja pārstāvis tiesas sēdē prasību uzturēja uz prasībā norādītajiem pamatojumiem. Papildus paskaidroja, ka arī pēc vienpusējas atkāpšanās no līguma, viņi piekrita vienoties ar parādnieku, ka viņš veic noteikta apmēra maksājumus lai segtu savas parāda saistības. Vienošanās tika panākta, lai viņi neuzsāktu pret parādnieku parāda piedziņu un nevērstu to uz dzīvokli. Līgums tika izbeigts 2012.gadā, nosūtot paziņojumu un līguma darbība netika atjaunota ne vienā brīdī. Izbeidzot līgumu nezūd saistība maksāt parādu. Pēc līguma izbeigšanās procenti netika rēķina. Arī pēc līguma izbeigšanās var vienoties par atmaksas grafiku, bet tas nenozīmē, ka līgums atjaunojas. Ja atjaunotu tad tiktu slēgts līgums. Līdz prasības celšanai tika mēģināts vienoties par maksājumiem.

No 2011.gada līdz 2013.gadam tika rēķināti līgumsodi. Kavējuma procentu saistību noteica līguma 3.3.punkta nosacījumi.

Tiesas sēdē atbildētājs /pers. B/ norādīja, ka prasību atzīst daļā par aizdevuma pamatsummu. Uzskata, ka procenti ir neproporcionāli lieli, jo viņš turpināja veikt maksājumus. Bija vienojušies par noteiktiem maksājumiem, lai nevērstu piedziņu pret ieķīlāto dzīvesvietu. Par līgumā noteikto un piemēroto nokavējuma procentu nozīmi un piemērošanu nebija saprotams. Uzskata, ka līgums tika turpināts.

Atbildētāja /pers. C/ tiesas sēdē norādīja, ka prasību atzīst daļā par aizdevuma pamatsummu. Sarēķināti pārāk lieli procenti. Uzskata, ka aizdevuma līgums joprojām ir spēkā. Viņa nezināja par saistību izmaiņām.

Atbildētāja /pers. D/ tiesas sēdē nepiedalījās. Saņemts rakstisks iesniegums ar lūgumu izskatīt lietu bez viņas klātbūtnes. Iesniegumā norādīts, ka prasību atzīst daļā par pamatparādu.

Motīvu daļa

Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudot un novērtējot lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

CL 1402.pantā noteikts, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

/datums/AS /Nosaukums B/" un atbildētājs (turpmāk arī – "parādnieks") noslēdza Aizdevuma līgumu Nr./numurs/ (lietas 13.-16.lapa), kura nosacījumi vēlāk mainīti ar līguma grozījumiem (lietas 17.-30.lapa), kopā izsniedzot aizdevumu 32516, 41 *euro* apmērā. Starp pusēm nebija strīda, ka minētais aizdevums ir izsniegts. Tādejādi starp pusēm tika nodibinātas aizdevuma tiesiskās attiecības.

Saskaņā ar CL 1943.pantu ir noteikts aizņēmēja pienākums atdot pilnu aizdevuma summu. Atbildētāji arī atzina prasību daļā par pamatparāda piedziņu.

Tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējiem pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kā to nosaka Civillikuma (turpmāk – "CL") 1587.pants. Katrai pusei ir pret otru prasības tiesības par līguma izpildīšanu atbilstoši CL 1590.pantam.

Prasītāja lūdz piedzīt līgumiskos procentus 2339,07 *euro*.

Saskaņā ar Aizdevuma līguma nosacījumiem aizņēmējam arī bija noteikta saistība maksāt pielīgtos procentus, kas definēti kā atlīdzība par aizdevuma lietošanu. Atbilstoši pēdējiem grozījumiem līgumā, šis pienākums noteikts līguma II daļas 3.1. punktā un apmērs norādīts līguma I daļas 1.6.1. punktā (lietas 25.-27.lapa).

Tātad pastāv pamats lūgt piedzīt aprēķinātos līgumiskos procentus. Nav pamats apšaubīt aprēķināto procentu apmēru par saistības pastāvēšanas laiku no /datums/- /datums/Nebija arī strīda, ka parādnieka maksājumi tika novirzīti aprēķināto procentu segšanai.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja līgumiskos nokavējuma procentus 693,59 *euro* (par laiku no /datums/līdz /datums/) un līgumsodu 1175,48 *euro* apmērā. Kā norādīja prasītājas pārstāvis tiesas sēdē, abas minētās saistības pilda civiltiesiskās sankcijas funkciju un uzskatāmas par līgumsoda piemērošanu.

Saskaņā ar CL 1716.pantu līgumsods ir pametums, ko kāds uzņēmies ciest sakarā ar savu saistību, ja viņš šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi.

Saskaņā ar līguma II daļas 10.1.punktu, aizņēmējs maksā aizdevējam līgumsodu 0,16% par procentu samaksas nokavējumu no nokavētās procentu maksājumu summas par katru nokavēto dienu (lietas 28.lapa).

Kā norādīja prasītājas pārstāvis tiesas sēdē, nokavējuma procenti piemēroti saskaņā ar līguma II daļas 3.3.punktu – par aizdevuma lietošanu pēc aizdevuma līgumā un grafikā paredzētā aizdevuma atmaksas termiņa parādnieks aizņēmējs maksā aizdevējam nokavējuma procentus 0,16 % apmērā no savlaicīgi neatmaksātā aizdevuma par katru nokavēto dienu.

Nav strīda par to, ka aizņēmējs bija pieļāvis attiecīgo maksājumu kavējumus un bija pamats piemērot noteiktos līgumsodus.

Taču CL 1722.panta pirmā daļa paredz līgumsoda piedziņas apmēra ierobežojumu - līgumsodu par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var prasīt tikai tādā apmērā, kādā tas pārsniedz prasīto procentu summu, kas radusies pēc neizpildes iestāšanās brīža. Šajā gadījumā piedzenamo procentu summa pārsniedz piedzenamo līgumsodu apmēru. Tātad prasītāja var prasīt piedzīt tikai aprēķinātos procentus.

Tāpēc prasība noraidāma daļā par līgumisko nokavējuma procentu 693,59 *euro* un līgumsoda 1175,48 *euro* piedziņu.

Saskaņā ar CL 1589.pantu vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Atbilstoši Līguma II daļas 7.4.1.punkta nosacījumiem, aizdevējam ir tiesības vienpusēji atkāpties no aizdevuma līguma un pieprasīt saistību izpildi pirms termiņa, ja samaksas termiņš kavēts ilgāk par sešdesmit dienām. Parādnieks neapšaubīja šo apstākļu pastāvēšanu. Norādīja, ka pēc līguma izbeigšanas prasītājs piekrita noteiktu maksājumu veikšanai.

Aizdevējs ir nosūtījis atbildētājiem (lietas 59.-67.lapa) /datums/Prasību par Aizdevuma līguma saistību tūlītēju izpildi pirms termiņa. Tajā norādīts uz maksājumu kavējumiem kopš /datums/. Banka paziņo par atkāpšanos no Aizdevuma līguma un pieprasa nekavējoties segt saistības pilnā apmērā (lietas 58.lapa).

Tādejādi līgumā bija noteikta prasītāja tiesība atkāpties no līguma, kuru viņš atbilstoši izmantoja. Tāpēc nav pamata uzskatīt, ka pielīgtā saistība turpināja pastāvēt vai tika atbilstoši mainīta. Tātad prasītājam ir tiesības prasīt pilnīgu saistību izpildi. Tas neietekmē prasītāja tiesības saņemt parāda izpildījumu un vienoties par tā kārtību.

Nav strīda, ka ar /datums/galvojuma līgumu Nr./numurs/ /pers. C/ nodibināja galvojuma saistību, saskaņā ar kuru viņā uzņēmās saistību kā pats parādnieks. Tādu pašu saistību nodibināja arī /pers. D/ (tobrīd – "/uzvārds/") ar /datums/galvojuma līgumu Nr./numurs/.

CL 1692.pants nosaka, ka galvojums ir ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu. Saskaņā ar CL 1699.pantu, vairākas personas, kas galvojušas par vienu un to pašu parādnieku un vienu un to pašu parādu, atbild solidāri.

Tāpēc prasītājam ir tiesības vērst prasījumus arī pret galviniekiem un prasīt parāda piedziņu no viņiem. Tādejādi ir pamats noteikt solidāru piedziņu no /pers. D/ un /pers. C/ atbilstoši galvojuma saistības kārtībai – norādot pakārtoto saikni starp galveno parādnieku un galviniekiem.

Atbilstoši CL 1805.panta nosacījumiem, saskaņā ar /datums/Aizdevuma cesijas līgumu (lietas 69.-71.lapa) /Nosaukums B/ieguva cesijas tiesības, kuras ieguldītas prasītājas pamatkapitālā (lietas 110., 113.-116.lapa), iegūstot prasījuma tiesības pret atbildētājiem no /datums/, kad reģistrētas izmaiņas pamatkapitālā (lietas 110.-113.lapa) .

Tiesas ieskatā, nav pamatoti prasītājas argumenti, ka parāda atgūšanas izdevumi 17 *euro* attiecināmi uz pamatparādu un deva tiesības tai veikt šo maksājumu segšanu no parādnieka maksājumiem. /datums//pers. B/ veiktais maksājums ieskaitīts parāda piedziņas izdevumu segšanai 17 *euro* apmērā.

Ir pamats nodibināt, ka šādi izdevumi bija radušies.

Saskaņā ar Parādu ārpus tiesas atgūšanas likuma 6.panta pirmo daļu, parādniekam ir pienākums atlīdzināt parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam radušos parāda atgūšanas izdevumus, ja to atlīdzināšana tiek pieprasīta un nepastāv strīds par parāda esamību.

Likuma 6.panta trešā daļa paredz, ka parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumus, kuri nav atlīdzināmi, nosaka Ministru kabinets.

Ministru kabineta 29.01.2013. noteikumu Nr.61 "Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi" 2.punktā norādīts, ka parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam ir tiesības no parādnieka pieprasīt, lai tas atlīdzinātu pamatotus parāda atgūšanas izdevumus, kas atbilst šādam pieļaujamam apmēram:

2.1. par rakstiska paziņojuma sagatavošanu un nosūtīšanu parādniekam, kurā sniegta informācija par parāda esību un aicinājums labprātīgi izpildīt kavētās maksājuma saistības, un par nepieciešamajām darbībām parādnieka faktiskās kontaktinformācijas noskaidrošanai, ja parādnieks nav sasniedzams, – kopā ne vairāk kā septiņus *euro*;

2.2. par citām parāda atgūšanai papildus veiktajām darbībām – kopā ne vairāk kā 10 *euro* parāda atgūšanas procesā, līdz parādnieks izpildījis maksājuma saistības pret parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēju vai kreditoru.

Prasītājs ir nosūtījis paziņojumus par parāda esību ar aicinājums labprātīgi izpildīt kavētās maksājuma saistības – /datums/(lietas 73.-76.lapa), kā arī veicis citas papildus parāda atgūšanas darbības – /datums/paziņojums (lietas 79.-83.lapa), saziņa ar parādnieku (lietas 164-173.lapa).

Minētos izdevumus prasītājam bija pamats prasīt parādniekiem atlīdzināt.

Taču tiesa uzskata, ka nebija pamata parādnieka veikto noteiktā maksājuma daļu novirzīt šo izdevumu segšanai.

Parāda prasība no parādnieka izriet no vienas noteiktas, nodibinātas saistības. Tātad šīs saistības izpildījums bez blakus saistībām veido pamatparādu. Prasītāja norādīja, ka minētā saistība ir radusies no jauna uz likuma pamata, tāpēc attiecināma uz pamatparādu. Tāda situācija ir iespējama, taču tikai ar nosacījumu, ka tās rašanās pamats arī ir jauna tiesiskā attiecība. Šajā gadījumā saistība atvasināta no pamatsaistības – nepastāvot pamatsaistībai, nebūtu pamata uz likuma pamata rasties arī šai saistībai atlīdzināt parāda atgūšanas izdevumus par neizpildīto pamatsaistību. To apliecina arī civillikuma tiesību sistēmas un doktrinālie apsvērumi. Tā profesors K.Torgāns *(atsaucoties uz citu doktrinālu darbu)* norāda, ka ar blakus prasījumiem CL 1698.panta izpratnē jāsaprot: -procenti; -zaudējumu atlīdzība; - līgumsods; -tiesas izdevumi *(sk.K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 107.lpp.).*

Saskaņā ar CL 850.pantu, galvenās lietas ir tās, kas ir patstāvīgi tiesību priekšmeti. Bet viss tas, kas pastāv tikai ar galveno lietu, vai pieder pie tās, vai kā citādi ar to saistīts (851. p.), ir blakus lieta.

Nostiprinot un vispārinot šo CL blakus saistību jēdziena lietošanas nozīmi jānorāda, ka Vietējo likuma kopojumu 1351.pantā bija ietverts nosacījums "Ķīlas tiesība, ja nav noteikti norunāts pretējais, nodrošina nevien galveno prasījumu, bet arī ar to saistītos blakus prasījumus, kā piemēram, procentus, zaudējumus un izdevumus, līgumsodu u.t.l. (a). "*(Civillikumi ar paskaidrojumiem. Otrā grāmata. Lietu tiesības. Sastādījuši: Sen. F. Konradi un Rīgas apgabaltiesas loceklis A. Walter. Likuma teksts Prof. Dr. iur A.Būmaņa, H.Ēlersa un J.Lauvas tulkojumā, "Grāmatrūpnieks" izdevumā, neoficiāls izdevums, 1935, 212.lpp.)".*

Tātad visi ar galveno prasījumu saistītie, atvasinātie izdevumi un saistības attiecināmi uz blakus prasījumiem. Tas arī ir saprātīgi un taisnīgi, jo nerada parāda pieaugumu citu saistītu apstākļu dēļ un nepalielina pamatparāda summu no kuras kreditors vēl varētu aprēķināt, un prasīt lielākus procentus.

Tas neatbilst arī CL 1843.panta nosacījumiem. Jau iepriekš civiltiesību doktrīnā un judikatūrā tika norādīts uz CL 1843.panta imperatīvo raksturu.

CL 1843.panta norma (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim) noteica, ka gadījumā, ja kāds samaksā tikai daļu no sava parāda, tad viņa maksājumu vispirms ieskaita vēl nenomaksātos procentos un tikai pēc tam palikušo atlikumu izlieto kapitāla dzēšanai (..).

CL 1843.pants nav attiecināms uz prasījumu par līgumsoda piedziņu, bet imperatīvā veidā nosaka pienākumu samaksu vispirms ieskaitīt nenomaksāto procentu dzēšanai *(sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs K. Torgāna zin. red., Rīga: Mans īpašums, 2000, 328.lpp., Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 7.marta spriedumu lietā Nr.SKC - 44).*

Tiesas ieskatā normas imperatīvais raksturs nav mainījies un tā precīzi nosaka blakus saistību veidus un secību, kurus var prioritāri segt no parādnieka maksājumiem. Šobrīd CL 1843.pants nosaka - ja kāds samaksā tikai daļu no sava parāda, tad viņa maksājumu vispirms ieskaita vēl nenomaksātos procentos, pēc tam kapitāla dzēšanai un tikai pēc tam līgumsoda dzēšanai, ja vien kreditors nav bijis ar mieru pieņemt maksājumu tieši tikai uz kapitāla rēķinu un par to kvitējis. Citāda vienošanās par līgumsoda dzēšanas kārtību nav spēkā.

Pārējās blakus saistības var apmierināt pēc tam. Pat ja to uzskatīt par pamatparādu, šajā gadījumā arī CL 1844.pants neparedz prasītāja veikto

maksājuma ieskaitīšanu.

Tāpēc tiesa uzskata, ka prasītājs patvarīgi ir saņēmis apmierinājumu par blakus saistībām, kuru segšanai tobrīd nevarēja novirzīt parādnieka maksājumus. Tas nozīmē, ka šī summa novirzāma aprēķināto līgumisko procentu maksājumu segšanai un attiecīgi samazināma piedzenamā procentu summa, šajā daļā prasījumu noraidot. Tiesa arī uzskata, ka sniegtais parāda piedziņas izdevumu pamatojums un saistība ietilpst prasītāja prasījumā. Tas nozīmē, ka ir pamats piedzīt šo izdevumu apmēru šīs prasības ietvaros.

Saskaņā ar CL 1759.panta 1.punktu, procenti jāmaksā arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs. CL 1652.panta pirmās daļas 3.punkts nosaka, ka parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc parašas. Atbilstoši CPL 1765.panta otrās daļas nosacījumiem, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tie ir seši no simta gadā. Tie arī piemērojami saistībās ar patērētāju.

Tiesa uzskata, ka atbilstoši un pamatoti prasītāja ir aprēķinājusi likumisko nokavējuma procentus no pamatparāda par samaksas nokavējumu un prasītājai ir tiesības saņemt likumiskos procentus par 5859,74 *euro*, par laiku no /datums/līdz /datums/

CPL 195. pants nosaka, ka, taisot spriedumu par naudas piedziņu, tiesa rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, kā arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus. Atbilstoši CL 1765.panta otrās daļas nosacījumiem, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tie ir seši no simta gadā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Prasītājas samaksāto tiesas izdevumu summa ir 1480,27 *euro*. To veido samaksātā valsts nodeva par prasības pieteikumu 1468,50 *euro* (lietas 10.,11.lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 11,77 *euro* (lietas 12. lapa).

Prasība apmierināta 95,54 % apmērā, tāpēc prasītājas labā no atbildētāja piedzenami samaksātā tiesas izdevumu daļa 1414,25 *euro* apmērā.

Ceļot prasību samaksāti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 11,77 *euro*, bet ar lietas izskatīšanu saistītie pasta izdevumi lietā kopā ir 21,35 *euro* (lietas 2. lapa). Tāpēc, saskaņā ar CPL 42.panta nosacījumiem, nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie pasta izdevumi 9,58 *euro* piedzenami no atbildētājiem valsts labā.

Saskaņā ar CPL 204.^{1} pantu daļā par tiesas izdevumu piedziņu nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 21.panta otrā daļa paredz, ka tiesa, izskatot civillietas un lemjot par sprieduma labprātīgas izpildes termiņu saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu, var to noteikt ne garāku par 60 dienām, izņemot gadījumus, kad spriedums izpildāms nekavējoties. Piedzenamā summa no fiziskajām personām būtiski un vairākkārt pārsniedz noteiktās minimālas mēneša algas apmēru, tāpēc ir samērīgi noteikt garāku to labprātīgas izpildes laiku.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz teikto un saskaņa ar Civilprocesa likuma 97.panta pirmo daļu, 190.-195. pantu, tiesa

nosprieda

1. Prasību apmierināt daļēji.
2. Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /Nosaukums A/, reģ. Nr./reģistrācijas numurs/:
- neatmaksāta aizdevuma pamatparādu 31 801,56 *euro*;
- līgumiskos procentus par aizdevuma summas lietošanu 2322,07 *euro*, par laiku no /datums/līdz /datums/;
- likumiskos nokavējuma procentus 5859,74 *euro*, par laiku no /datums/līdz /datums/;
- parāda atgūšanas izdevumus 17 *euro;*

kopā 40 000,37 (četrdesmit tūkstoši *euro* un 37 centi).

3. Piedziņas neiespējamības gadījumā no /pers. B/, parādu piedzīt solidāri no /pers. C/, personas kods /personas kods/, un /pers. D/, personas kods /personas kods/.

4. Noraidīt prasību daļā par līgumisko procentu 17 *euro*, līgumisko nokavējuma procentu 693,59 *euro* un līgumsoda 1175,48 *euro* piedziņu.

5. Atzīt /Nosaukums A/ tiesības realizēt hipotēku (ķīlas tiesības), vēršot piedziņu uz nekustamo īpašumu, kas atrodas /adrese/ (kadastra Nr./numurs A/).

6. Piedzīt par labu /Nosaukums A/, reģ. Nr./reģistrācijas numurs/, samaksāto tiesas izdevumu daļu 1414,25 *euro* norādītā apmērā:
- no /pers. B/, personas kods /personas kods/, - 471,43 *euro;*
- no /pers. C/, personas kods /personas kods/, - 471,41 *euro;*
- no /pers. D/, personas kods /personas kods/, - 471,41 *euro.*

7. Piedzīt valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9,58 *euro* norādītā apmērā:
- no /pers. B/, personas kods /personas kods/, - 3,20 *euro;*
- no /pers. C/, personas kods /personas kods/, - 3,19 *euro;*
- no /pers. D/, personas kods /personas kods/, - 3,19 *euro.*

8. Sprieduma labprātīgai izpildei noteikt 60 dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

8.1. Prasītāja labā piedzenamo naudas summu samaksa veicama AS „/Nosaukums B/" Nr./konta numurs/.

8.2. Valsts ienākumos piedzenamo ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa veicama norādot sekojošus rekvizītus: saņēmēja iestāde – Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr. 90001672316, konta Nr.LV51TREL2190458019000, Saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis - kods 21499, kā arī datus personas vai lietas identificēšanai.

8.3. Samaksas kvīts nekavējoties iesniedzama Zemgales rajona tiesā.

9. Noteikt SIA "GelvoraSergel" tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no piedzītās summas.

Spriedumu 20 dienu laikā var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā, sūdzību iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Sprieduma sastādīšanas un pieejamības datums tiešsaistes sistēmā – 2022. gada 19.aprīlī.

Tiesnesis (paraksts) V.Muižnieks

Dokuments parakstīts elektroniski ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu